ხუთშაბათი, 1918 წ. თებერვლის 6 № 110

ᲤᲐᲡᲘ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐ ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐᲨᲘ 30 ᲙᲐ�პ. ᲠᲒ. ᲒᲖᲘᲡ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲖᲔ ᲨᲔᲠᲬᲧᲚᲘᲗ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ

ხუთშაბათი, 1918 წ. თებერვლის 6 № 110

ᲤᲐᲡᲘᲗ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲔᲝᲗᲔᲡᲔ

საქართველო

რედაქცია

ხელნაწერთა მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უძრავი გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი ხელნაწერი არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დღეა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

ᲙᲝᲜᲢᲝᲠᲐ

პირველ აპრილიდან ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—18 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 30 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხანგრძლივიანი განცხადება თითოჯერ ზომით: 20×2=15 მანეთი, 30×2=20 მანეთი. მიმართავთ გამოცემა დილის ქალაქში 1 მან. ქალაქგარეთ 1 მ. და 50 კ. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა დღეა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარგალა. ფოსტის მისამართი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის მისამართი: Тифлисъ. Сакартвело.

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ რედაქციისა და კონტორისა **15—73**

ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ:

ზავის პირობებით საქართველო ჰკარგავს ახალციხის მაზრის უდიდეს ნაწილს და მთელს ახალქალაქის მაზრას. ოზურგეთის მიდამოებიდან ოსმალებს ჯარები გაჰყავთ, სამაგიეროდ ახალქალაქისა და ახალციხის მაზრებს ქართველი ჯარებისგან ანთავისუფლებენ. აჭარაში ოსმალებმა მობილიზაცია გამოაცხადეს. იწყევენ 40 წლამდის. აჭარლებმა პროტესტი განაცხადეს ჯარში გასვლაზე. ოსთა ყრილობა დამთავრდა ჯავაში, შემდეგი ყრილობა მოხდება წუნარში. (ცხინვალიდან მე-7 ვერსზე).

დამწუხრებული შვილები: მარიამი საბას ასული წვიმაძისა, ალექსანდრა საბას ასული მახათაძისა და ოლგა საბას ასული ხინთქორიძისა, ილარიონი, ივანე, მდგდ. დიმიტრი და იოსები საბასძენი პეტრიაშვილები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობებს გარდაცვალებას ძვირფას დედისას

თეკლე თეოდორეს ასულის

პეტრიაშვილისა

წირვა გადახდილი იქნება სასაფლაოს წმ. ნინოს ეკლესიაში. დაკრძალვა იქმნება 6 თებერვალს. დასაწყისი წირვისა დილის 9 საათზედ.

1—1643—1

მძიმე პირობები

ჩვენმა დელეგაციამ უკვე მოაწერა ხელი საზავო ხელშეკრულობას ბათომში. საქართველოსა და ოსმალეთს შორის ამის შემდგომ ომი სწყდება და იწყება მშვიდობიანი ურთიერთობა თანახმად ზავის პირობებისა.

საზავო პირობები მეტად სამძიმოა საქართველოსთვის. ოსმალეთს ეთმობა მთელი ახალქალაქის მაზრა და ახალციხის მაზრა, გარდა მცირე ნაწილისა. ყველა ჩვენი რკინის გზები ოსმალეთმა უნდა გამოიყენოს ამ ომის დროს თავის სამხედრო საჭიროებისათვის. მას ჯარების გადაყვანის უფლება ენიჭება ჩვენს გზებზე, მათთვის სურსათის შეძენისა და სხ. საქართველომ უნდა იყოლიოს მხოლოდ იმდენი ჯარი, რამდენიც ეს მშვიდობიანობის დროს არის საჭირო. საქართველოს ადმოსავლეთის საზღვრები ამ საზავო პირობებით არ არის გამორკვეული. ეს საზღვრები ჩვენ უნდა შეეიმუშაოთ ჩვენ მეზობელ ადერბეიჯანთან შეთანხმებით.

ბათომის უბედურობას კიდევ უარესი საშინელება დაემატა. საქართველო დღეს შუაზედ არის გაჩეხილი. ერთი ნახევარი უკვე სხვის ხელშია გადასული და მეორე ნახევარიც, არ არის უზრუნველყოფილი და დაცული.

ოსმალეთმა საესებით გამოიყენა ჩვენი უძლურება. ქართველი ერის დაქსაქვა და დანაწილება, მისი მეთაურების პოლიტიკური სიბეცე, საერთოდ ღალატი და ანარქია მისთვის ფრიად ხელსაყრელი გამოდგა და არ არის გასაკვირველი, რომ იმანაც ამით საესებით ისარგებლა.

ქართველ ერს არ შეიძლება ორნაირი აზრი ჰქონდეს ოსმალეთთან დადებულ საზავო პირობების შესახებ. ის აუტანელია საქართველოს ეროვნული განვითარებისათვის. საქართველოს ახალი საზღვრები კუბოს ჰგავს და ამ კუბოში ცოცხლად უპირებენ ჩამწყვდევას ქართველ ერს.

ჩვენ არ ვიცით როგორს დადგენილებას გამოიტანს ამ საზავო პირობების შესახებ საქართველოს ეროვნული საბჭო. ჩვენ არ ვიცით აგრეთვე როგორ შეხვდება ამ ზავს გერმანია, რომელთანაც მტკიცე პოლიტიკური და ეკონომიური ურთიერთობის დასამყარებლად ჩვენ უკვე გადავდგით საფეხანადო ნაბიჯები.

რაც მოგვვიდა, ეს ჩვენ საესებით დავინახურეთ. ეს საუკეთესო ჯილდოა იმ სამსახურისათვის, რომელსაც უწევდა ჩვენი ერის ხელმძღვანელი წრეები თავის ერს, თავის სამშობლოს. მაგრამ ჩვენ იმედს არ ვკარგავთ. საქართველო ამ განსაცდელსაც გადიტანს. გამონაცადი საშინელება კი მას უნდა ეკმაროს მწარე გაკვეთილად. ამ ეროვნულმა უბედურობამ უნდა დაჰბადოს ქართველ ერში ეროვნულ თავდაცვისა და არსებობისათვის ბრძოლის სადი ინსტიქტები, რომელნიც შეძლებას მისცემენ შვიდწროებულს ქვეყანას და განაწყლებულს ერს ყველა თავისი ძალები შემოიკრიბოს დარჩენილის შესანარჩუნებლად და დაკარგულის აღსადგენად.

საქართველოს აწმყო და მომავალი

საქართველოს მთავრობა იძულებული იყო ხელი მოეწერა ისეთ საზავო ხელშეკრულებაზე, რომელიც საქართველოს ისედაც პატარა ტერიტორიას თითქმის ანახევრებს, ოსმალეთს უფლებას აძლევს მოიხმაროს ჩვენი რკინის გზები ჯარების გადასაყვანად, შეიძინოს საქართველოში სურსათი, ავალებს საქართველოს არ იყოლიოს იმაზე მეტი ჯარი, რამდენიც საჭიროა მშვიდობიანობის დროს და სხ.

ბათომის ოლქი და ახალქალაქის მაზრა მთლად და თითქმის მთელი ახალციხის მაზრა ახალციხითურთ—ოსმალეთის ხელში გადადის.

რაც შეეხება საქართველოს ადმოსავლეთსა და სამხრეთ ადმოსავლეთ ნაწილებს, ამის შესახებ ცალკე გვექნება მოლაპარაკება ადერბეიჯანთანა და სომხეთთან და მათს ახლანდელ სიუზერენთან—იმავე ოსმალეთთან.

ძვირად დაგვიჯდა მშვიდობა. გაჭირა, ვით სიზმარი, სანატრელი ოცნება და ბწყინე სინამდვილე მთელის თავისი საშინელებით თვალწინ გვიდგია.

რაც მოგვვიდა, რასაკვირველია, ჩვენივე ბრალია! ჩვენს შეცდომას სხვას ნურავის დავაბრალებთ: რაც დაგვთესია, ისევე მოვიმკეთ!

საერთაშორისო პოლიტიკაში გულჩვილობას კი არა, ანგარიშს აქვს ადგილი და უნდა გვცოდნოდა, რომ ოსმალეთი ჩვენში გამეფებულ ანარქიას თავის სასარგებლოდ მოიხმარდა. ვის შეუძლია გაამტყუნოს?!

საქართველოს მთავრობის ოფიციოზური გაზეთი „ერთობა“, უცხო სახელმწიფოების პოლიტიკის შესახებ ჩვეულებრივის დემაგოგიური ენით ლაპარაკობს. მაგრამ საელჩოებიდან მოდგაწეები განა ჩვენებური სოციალისტების მიერ დამოძღვრილი არიან, რომ დემაგოგიურ ენას ყური ათხოვონ?

პირიქით, ჩვენმა დიპლომატიამ თუ წაიგო, ამის მიზეზი სწორეთ დემაგოგია იყო. როგორ?

დემაგოგიამ დაშალა და დაუძლურა ჩვენი ეროვნული ორგანიზმი, ვინაიდან იგი—სახელმწიფოებრიეობის განსაკუთრებული დამარღვეველი საწამლავია.

„ერთობის“ ბალბმა საქართველოს ერის ნაწილები ერთმანეთს გადაჰკიდა და გადაამტერა და ეროვნული ძალების შეკრებისა და შენაწევრების ნაცვლად სამოქალაქო ომის ცეცხლი აგიზგიზა.

და, ვისაც ძველი საბერძნეთისა და საშუალ საუკუნეთა იტალიის რესპუბლიკების ისტორია წაუკითხავს, დამემოწმება, რომ პატარა სახელმწიფოს თვითგარსებობისათვის სამოქალაქო ომზე უსაშიშრესი არა არის-რა.

მაგრამ რას გავაწყობთ, ჩვენი უბედურობა რომ მოვსთქვათ და ვიტიროთ?! პირიქით, სულის სიმშვიდე, სიფხიზლე და სიმხნე ახლა უფრო გვმართებს!

სასოწარკვეთილება ჯანსაღი ერის შვილის გულს ვერასოდეს ვერ შეიპყრობს. და, უეჭველია, ქართველ ერს სიცოცხლის ენერგია და ახალგაზრდური სინორჩე უკლებლად და ხელშეუხებლად შერჩენია.

მაშ დღეიდან გათკეცებული მხნეობით უნდა შეგუდგეთ მუშაობას პოლიტიკურსა და ეკონომიურ სარბიელზე.

საქართველოს სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტი ხელშეუხებელია და მაშასადამე შეუძლია შექმნას სახელმწიფოებრივი შენობის საჭირო პირობები. ხელშეკრულობის ძალით საქართველოს იმდენი ჯარი უნდა ჰყავდეს, რამდენიც მშვიდობიან დროს შეეფერება, ჩვენი ფიქრით, დაახლოვებით, 25,000 ჯარისკაცი. და არა თუ 25,000, არამედ თუთხმეტი ათასიც კი, კარგად შეიარაღებული, გაწრთვნილი და დისციპლინიანი, სრულიად კმარა, რომ დავამყარეთ შინ წესიერება და მოვიგერიოთ გარედან შემოსეული მტერი.

ჩვენი ქვეყნის ბუნება იმდენად მდიდარია, რომ რეალური სამეურნეო და სამრეწველო პოლიტიკა სახელმწიფოს ქონებრივი მხრით საესებით უზრუნველყოფს.

მაგრამ ამისთვის საჭიროა ჩვენი მთავრობის ეკონომიური პოლიტიკის ძირიანად შეცვლა.

ისეთი მიწის კანონი კი არ გვჭირდება, რომელიც გაუმჯობესებულ სამეურნეო მოსახლეობათ ანგრევს, არამედ სარწყავი არხები, ჭაობიანი ადგილების დაშრობა, მაღნეულობის დამუშავება, სამანუფაქტურო წარმოების შექმნა და სხ., ერთი სიტყვით, მიწების, სახლებისა და სხ. სოციალიზაციის ნაცვლად — ვაჭრობა - მრეწველობის აყვავება.

მეორე მხრით ის ქართველობა, რომელიც ოსმალეთის საზღვრებში მოექცა, ადგილიდან არ უნდა დაიძრას და ეკონომიურ სარბიელზე უნდა იდვწოდეს: მათს სამოქალაქო უფლებათ საქართველოს რესპუბლიკა საესებით უზრუნველყოფს. ფრთხილად, ოსმალეთის ქართველებო! პროვოკატორების ჭორებს არ აჰყვეთ, ნუ აიყრებით და თქვენს ნამოსახლარებს ნურავის მიუტოვებთ. იცოდეთ, რომ გადმოხვეწილის ბედი მწარეა და ეფარველად საქართველოს რესპუბლიკა გეგულებოდეთ!

იმავე დროს, უეჭველია, მარტო რომ ყოფილიყო ქართველობა, უარეს მდგომარეობაში ჩავარდებოდა და საქართველოს ბედი მარტო ოსმალეთის ნება-სურვილზე არა ჰკიდია.

მთავარი საერთაშორისო გზების კვანძი, რომლისთვისაც მსოფლიო სისხლსა დვრის, ამიერ-კავკასიაშია, საქართველო კი ამიერ-კავკასიის წინაკარია, მაშასადამე ამიერ-კავკასიისა და კერძოდ საქართველოს ბედი საბოლოოდ საერთაშორისო საზავო კონფერენციაზე გადაწყდება.

მეორე მხრით საქართველო გერმანიას მჭიდრო კავშირით უერთდება. გერმანიისთვის კი საქართველოსთან კავშირი—მისის ეკონომიური მიზნების განხორციელებისათვის ფრიად ხელსაყრელია. ერთი სიტყვით, გერმანიისა და საქართველოს ეკონომიური და პოლიტიკური ინტერესები ერთმანეთს ეზიარენ. ეს კი, რასაკვირველია, საქართველოს საერთაშორისო წონას შეეჰმატებს.

მაშ გულს ნუ გავიტეხთ! საერთაშორისო ძალთა ურთიერთობა კეთილად მოვიხმაროთ და სოციალისტურ-უტოპიური პოლიტიკის ნაცვლად საამქვეყნო, რეალური პოლიტიკა ვაწარმოოთ! მაშინ კი ნება გვეძლევა ვთქვათ პოეტთან ერთად: აწმყო თუ არა გვწყალობს, მომავალი ჩვენია.

ვასილ წერეთელი.

ზნეობრივი სიკვდილი

ოსმალეთმა ანარეის ფორტთან გულზე მახვილი მოგვაბჯინა და ჩვენი „შეგნებული ჯარისკაცები“ მიტინგებს ჰმართავდნენ, დირდა თუ არა შებრძოლება. მათომი დავკარგეთ. ქართველმა საზოგადოებამ, მასსამ, ისე მიიღო ეს ამბავი, თითქოს ხელთათმნის დილის დაკარგვა ყოფილიყოს.

ნატანებთან ქართველი ოფიცრობა და მოსწავლეობა გულადად გადაეშვა მტრის შავს რიზმებში,—ჯარისკაცები ველურის შეუგნებლობით გარედან უსეირებდნენ და იმის საგონებელში იყვნენ,—ვნახოთ, ეს თავგადნი ცოცხალნი გადარჩებიან თუ არაო!

ასე და ამნაირად ქართველის შეგნებაში მოხდა ყოველი ფერის გარდაფასება. ინსტიქტი თავდაცვისა, რაც სასოწარკვეთილებაშიაც კი სიმამაცით ავსებს ადამიანს, ჩაკლული არის.

როდის გამოჩნდა რუსეთის ჯართა დეგენერაცია? სწორედ მაშინ, როდესაც რუსეთმა სული დაჰკარგა—ეროვნული შეგნება! ეს იყო მაშინ, როდესაც აღფოთოვანებულს სარდალს კერენსკის ვიდაც თავზე ხელ აღებულმა ჯარისკაცმა უპასუხა: რა მეომება, შინ მეჩქარება ცოლშვილშიო! კერენსკიმ ამ სულ მდაბალ შონას აჩუქა სიცოცხლე როგორც ცოცხალ ლეშს და ცოლშვილში გამოისტუმრა! აქ საბედისწერო ის კი არ იყო, რომ ლაშქარში ასეთი მოლაშქრე შეხვდა სარდალს, არამედ ის, რომ მთელი ლაშქარი და მასთან მთელი რუსეთიც ამ სავალალო სნეულებით ჩამდნარი იყო.

ჩვენს ჯარისკაცებსაც ოდესღაც შესწევდათ სიმამაცე! მათს ვაჟკაცობას ვიცნობთ არა თუ შორეულს წარსულში, იქ, მეფე ერეკლე და დავით აღმაშენებელთა ხელმძღვანელობის დროს, არამედ კარპატებშიც, მაზურის ტბებთან. იმ დროს ქართველ ჯარისკაცს სული არ ჰქონდა დაკარგული: იცოდა, რომ მხედარი იყო, იცოდა ისიც, რომ იბრძოდა მოვალეობისთვის, არა იმ მოვალეობისთვის, რომელიც დაკისრებული ჰქონდა პირადად მისი სამშობლოსგან, არამედ მიცემულ სიტყვით. ვაჟკაცის ფიცი—ფიცია და პატიოსნად ფიცის ქვეშ დგომა ხომ მშვენიერებაა! მაგრამ გამოვეთხოვეთ ამ რაინდულ ხანას. რუსეთი უსულგულო ლეშად იქცა, მისმა ავადმყოფობამ ჩაჰკლა ქართველის სულიც და მიტომაა, რომ მისი სხეული ასეთი უგრძნობი გახდა, როდესაც მტკივნეული შემადგენელი მისი ნაწილები ჩამოჰკვეთოს.

ბათომის დაკარგვას ახლა მოჰყვა მთელი მაზრების დაკარგვაც. სრულიად არ გვსურს შევიდეთ შეფასებაში, თუ რა დაგვკარგეთ ძველი მესხეთის სახით, რას წარმოადგენდა ჯავახეთი, რაგვარი აუნაზღაურებელია ჩვენთვის არა თუ ეკონომიურად, თვით ჩვენი ფიზიკურ არსებობისთვის ასეთი საჭირო და აუცილებელი პროვინციები. მაგრამ გადაჰხედეთ მასსას, გადაჰხედეთ ქართველობას. მისი შუბლი ისევე გაშლილია, როგორც დარდიმანდისა, რომელიც კარუსელის ცქერაში ოცნების ფრთებით დაჯირითობს. ჩვენ დავკარგეთ განცდის უნარი, არც სასოწარკვეთილება, არც ჩივილი. სულის ინესტენზია. არა თუ ვაჟკაცობამ ვაჟკაცის მუზარადი არ გამოსძებნეს, არა თუ დედებს კარიაგოს გმირ ქალებსავით არ შეუკვეცია თმები და რაზმებში არ ჩაგრიგნენ სასოწარკვეთ ენთუზიაზმის დასაგზნებად, არამედ თვით ბრძოლის ველზე მყოფნიც კი სულმდაბალ კერენსკის გმირსავით კბილებ დაბრეჭენით გვაგონებდნენ: ჩქარა ზავი, თორემ საბოლოოდ გავიმარეთო! აი ქართველის უზენაესი შეგნება! აი ის ისტორიული ჩამოურეცხელი სირცხვილი! როცა ცეცხლია, საზოგადოება დიდით პატარამდე მიეშურება სტიქიასთან საბრძოლველად. სულიერი

განწყობილება ყველასი თანაბარია: აბუჩაგნული თმა და შეშფოთებული სახე უსიტყვოდაც გვიტყვით ყოველისფერს. ჩვენდა სამწუხაროდ ამ საზოგადო ისტორიულ ვაების განცდას არ ვამჩნევთ ქართულს საზოგადოებაში. მიტომ იყო, რომ მახვილ ქვეშ ხელმოწერილმა ზავის პირობებმა ბოლოდ ცნობის მოყვარეობის გრძობა უფრო გაგვიდვიძა, ვიდრე ისტორიულ უფლების შეგნება. ამაზე იქით ვედარ წავა ერთგულობა! მეოცე საუკუნე ქრისტიანობის ერასი ქართველთათვის ბოლოდ ზნეობრივ სიკოტრით გათავდა.

იქნება რამე, რომ ძველი საქართველოს სახელი ოდესმე მაინც ალადგინოს? რა იქნება ისეთი, რასაც შეეძლოს სირცხვილი ჩამოჰრეცხოს იმ ერს, რომელსაც ქართველობას უწოდებენ და ისტორიაში ჰქონდა პატივი, დირსება, ჰქონდა სახელი ვაჟკაცისა და რაინდისა!..

დ. კახრაძე.

„საქმიანი" ხალხი

„ერთობა" მეტად განრისხებულა ჩვენის წერილით სახელწოდების „ეცვლის შესახებ. არგუმენტების უქონლობისა გამო გაზეთი ლობე-ყორეს ედება, რომ მაგარი სიტყვით მაინც გაგვიმასპინძლდეს და მოცალილობითა ჰხსნის ჩვენს პატარა შენიშვნას. ჩვენ ეკვი არასოდეს დაგვბადებია „ერთობის" პუბლიცისტების საქმიანობაში, ვიცით ძლიერ კარგად, რომ ისინი დღე-მუდამ არა ერთისა და ორ საათს ახდომებენ ნაციონალურ იდეის აღმოფხვრას ქართველ ხალხში. „ერთობის" მიერ ხაზგასმით ადნიშნა იმისი, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა არ შეადგენდა სოციალდემოკრატების პოლიტიკურ მიზანს და ეს აქტი მათ მოხდინეს იძულებით; ქართველ სოციალდემოკრატების ბელადის საჯაროდ განცხადება ამ დღეებში ერთს პოლიტიკურ დაწესებულებაში, რომ მას „რუსეთში ერთხელაც არ უხსენებია ქართველის სახელი"; მუდმივი ბუკლამა „ერთობის" მიერ „მოწინავე" რუსეთის დემოკრატიისა და მისივე მოწადეობანი ქართველი ერისადმი დიდი რუსეთის რევოლიუციურ ფრონტის დაცვისათვის; საქართველოს სახელმწიფოს სუვერენიტეტის აღდგენის შემდგომ „ერთობის" წერილები ჩვენი სახშაბლის ტერიტორიის შესახებ, რომლებშიაც სოციალდემოკრატიის დრმა პოლიტიკოსები საჯაროდ აცხადებდნენ, რომ დაიცავენ რუალ მოსახლეობას თანახმად დემოკრატიული რწმენისა და ყოველივე სხვა საზომს ჩასთვლიან ქართველ შოვინისტების იმპერიალისტურ ზრახვად;—და ათასი სხვა მაგალითები, მართალია, ამოწმებენ მათს დაუდგენელ მუშაობას, მაგრამ ქართველობას ჰქედან ხეირი არა უნახავს-რა, ზარალი კი აუნაზღაურებელი!

თქვენს შუბლზე ადბეჭდილი სამარცხვინო დადი ჩვენ გვაინტერესებდა იმდენად, რამდენადაც მასში ჩაქსოვილი იყო თქვენი ხამდვილი სულის კვეთება და მისწრაფება ქართველი დემოკრატიის დენაციონალიზაციის დასაჩქარებლად. ეგზმარიტად ეროვნულ მიმართულებას გარეგანი გამოსახულობაც და ელფერიც ეროვნული უნდა ჰქონდეს და დაბეჭდილ სახელწოდების სახელის მითვისება სავალდებულოდ არ უნდა ჩაითვალოს ქართველ სოციალდემოკრატებისათვისაც. „ერთობის" რედაქციას გადაუწყვეტია, რომ „რუსეთისა ალარა ვართ" და, მაშასადამე, შეიძლება ამ ეპიტეტის მოშორება, მაგრამ ისკი ველარ შეუგნიათ შორსმეყურეტ ბატონებს, თუ ვისი ვართ, ამიტომ მოთმინებით ელიან პარტიულ ყრილობისაგან ახალი დალის მითვისებას... თუ წაშლის ნება გაქვთ პარტიულ კრების ნებადართველად, საფიქრებელია, რომ ახალი და ისიც კანონიერ ტერმინის შემოღებისათვის არავინ დაგსჯით.

დაშლილ „რუსეთის" მოშორება, ხოლო ასევე დაშლილ „ამიერ-კავკასიაზე" მიბღაუბება ჩვენ წინააღმდეგ სადემაგოგიო და საპოლემიკო მასალად გამოუყენებია „ერთობის" ანონიმს, მე კი მგონია, რომ ეს გარემოება ზედ მეტად ანტკიცებს ჩვენი განრისხებული პუბლიცისტების მაჩანჩალობას, რაზედაც ვწერდი წინა ნომერში.

„ერთობელები" ყოველთვის იგვიანებენ, ან ვერ ამჩნევენ ცხოვრების ცვალებადობას...

ბრმაც კი ტყობილობს ცოლის სიკვდილს..,

რ. ინგილო.

პრესა

„ერთობა" ეხება ზავის პირობებს და ამბობს:

„პირობები, როგორც [მკითხველი ხედავს, მეტად ძნელია და აუტანელი. ძნელია ახალი რესპუბლიკის არსებობა, როცა მტრის რაზში მის სატახტო ქალაქიდან სულ რამდენიმე ვერსის მანძილზე იქნება დაბანაკებული. ძნელია საზღვრების დაცვა, როცა თითქმის ყველა გამაგრებული ადგილები ოსმალეთის ხელში გადადის. განსაკუთრებით საბედისწერო შეიძლება გახდეს ის გარემოება, რომ რკინის გზით ისარგებლებს ოსმალეთი...

მიუხედავათ იმისა, რომ რკინის გზის ყარაულობა და ჯარის გადაყვანის ხელმძღვანელობა გერმანელების ხელში იქნება ჩვენ [მთავრობასთან ერთათ, მაინც მოსალოდნელია ყოველგვარი სიურპრიზები ოსმალეთის ჯარისაგან. ამ დამშეულ ხალხს, რომელიც ხშირათ ბალახით იკვებება, ჩვენი ქვეყნის დამშეული მდგომარეობაც სამითხეთ ეჩვენება. ჩვენი გლეხის ქონება მისთვის დაუძლეველი მიზიდველი ძალის მქონეა. ხოლო იმედი იმის, რომ ჯარის ხელმძღვანელები შეაჩერებენ დამშეულ ჯარისკაცებს ქვეყნის დარბევისაგან, ჩვენ არა გვაქვს. და ამ მხრით, სხვაც რომ არაფერი მივიღოთ სხვადასხვობაში, ჩვენს ქვეყანას უდიდესი საფრთხე მოელის. ჩვენი ჯარის ნაწილი უნდა დაშლილ იქნეს საზავო პირობების თანახმათ. მაშასადამე მთელი სიმძიმე ქვეყნის დაცვისა დანარჩენს დააწვება კისერზე. არ შეიძლება ამ ყველა მათ იმის თქმა, დადასტურება საქართველოს საბჭო ამ საზავო პირობებს, თუ სრული უარყოფით შეხვდება მას, მაგრამ როგორიც უნდა იყოს გადაწყვეტილება საბჭისი—საქართველოს განსაცდელის აჩრდილი მაინც არ აშორდება. და ყველა მოქალაქე პატარა საქართველისა ვალდებულია ახლა უფრო გაორკეცებული ყურადღებით მოეპყრას ქვეყნის დაცვას და განადგურებისგან გადარჩენას. საფრთხე კიდევ წინ გვიძევს. მოქალაქენო საფრთხე და თავდაჭერილობა.

„სახალხო საქმე" ყურადღებას აქცევს ჩვენი განაპირა კუთხეებს და საზოგადოდ საზღვრების მდგომარეობას.

სულ მოკლე ხანში ჩვენ დაგვჭირდება საზღვრების დაცვა გამაგრებამ. ამისთვის უპირველესად ყოვლისა საჭიროა საქართველოს ტერიტორია გაიწმინდოს ისეთი შეიარაღებული ელემენტებისაგან რომლებიც საქართველოს სუვერენობას არა სცნობენ და საქართველოს მთავრობას არ ემორჩილებიან. ამ მხრით ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. როგორც სოხუმის მხრით ისე დარიალის ხეობასა და თბილისის გუბერნიაში. განსაკუთრებით ეს უნდა ითქვას თბილისის გუბერნიის შესახებ, რომლის ერთ ნაწილში გრძელდება ადგილობრივ მცხოვრებთა თვითნება მოქმედება. თბილისის გუბერნიის ეს რაიონი დაუყოვნებლივ უნდა გაიწმინდოს საქართველოს საწინააღმდეგო ელემენტებისაგან და აღდგენილ იქმნას მტკიცე საზღვრები, რომლის შეგნითაც შეუზღუდველად უნდა განხორციელდეს და განმტკიცდეს საქართველოს სუვერენიტეტი.

ყველა ამისათვის საჭიროა განსაკუთრებული ჯარი, ასე ვსთქვათ, მოსაზღვრე ჯარი. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ასეთი ძალის შექმნას. ჩვენ, როგორც არა ერთხელ თქმული, განსაკუთრებულ პირობებში ვიმყოფებით. საერთაშორისო საყოველთაო ომის შედეგების ლიკვიდაცია არც ისეთი ადვილი საქმეა, როგორც ეს შეიძლება ერთის შეხედვით ეჩვენოს ადამიანს. ზავითაც რომ გათავდეს საქმე, მაინც დაიმედებულნი არ უნდა გვიყოთ, რომ უზრუნველყოფილი იქნება ჩვენი შინაური ცხოვრების მყუდრო განვითარება. ამ მყუდროების შესაქმნელად უმთავრეს პირობად უნდა ჩაითვალოს საზღვრების დაცვა და ჩვენც ვთხოულობთ, ვისგანაც ჯერ არს, რომ საზღვრების დაცვის საქმეს განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს.

* *

ახალციხის და ჯავახეთის ტრაგედიის შესახებ „ერთობა" სწერს:

„წელს სრული 90 წელი შესრულდა მას შემდეგ, რაც ოსმალეთის მიერ ათხრებული ორი ქართული მაზრა ახალციხის და ახალქალაქის ისევ ჩვენს ქვეყანას შემოუერთდა. ერთი მათგანი, ახალციხის მაზრა, დაგვიბრუნდა გადაგვარებული, სარწმუნოება შეცვლილი და ქართული ენაც კი მიეიწყებული, ხოლო ჯავახეთი კიდევ უფრო სამწუხარო სურათს წარმოადგენდა, აქ რამოდენიმე ქართული სოფელი დარჩა, ხოლო ოსმალთა შემოსევამ და ბატონობამ უმრავლესობა გლეხობისა აქედან გადახვეწა და გაანადგურა.

ამ 90 წლის განმავლობაში ბევრი რამ შეიცვალა, ჯავახეთი რუსეთის მთავრობამ აზრუმიდან გადმოხვეწილ სომხებით დაასახლა, ხოლო ახალციხის მაზრაში მისი პოლიტიკა მიმართული იყო ქართველების გადაგვარებისკენ, მათ გამაჰმადიანებისკენ. და მიუხედავად ყველა ამისა ახალციხის და ახალქალაქის მაზრებში მაინც დარჩა 40-მდე ქართული სოფლები, რომელთაც შეუნახავთ ენა, სარწმუნოება და რაც უმთავრესია—ძველი მესხეთის და ჯავახეთის კულტურის გაგლენა. დღემდი მონა და დაბეჩავებული, ჩვენგან სრულიად მივიწყებული და უპატრონოთ მიგდებული მესხნი და ჯავახელნი დღეს იღვიძებენ, ერკვეოდენ საუკუნოების ძილისაგან და ამ დიდ მრძოლაში პირველებმა მიიტანეს მსხვერპლად სამშობლოს დაცვისთვის თავისი უკანასკნელი სოფლები, კარმიდამოები, უსუსური ბავშვები და ყველა ის, რაც შეადგენს გლეხის ბედნიერებას და სიხარულს.

და ამ დროს მოგვწყდა ეს ორი მაზრა. 90 წლის შემდეგ ეს ხალხი ჩაუვარდა ხელში იმ ჯალათებს, ვინც ახალციხე და ჯავახეთი ნანგრევებად აქცია, ვინც ძირი გამოუთხარა მათ კულტურას, ვინც გადაგვარა მათი ძმები და სისხლით მორწყო მშვენიერი ქვეყნის მიდამოები. დღეს ეს მიდამოები საზავო ხელშეკრულების ძალით ოსმალეთის იმპერიას უერთდება. მოგვწყდა უკანასკნელი ქართული სოფლები და უკანასკნელი ქართველები ჯავახეთისა და მესხეთისა. როგორც ვნახეთ დარჩათ იერუსალიმის ნანგრევები და სიონის კედლები ძველი მათ დიდების და თავისუფლების ანდერძათ, ისე ჯავახელ და ახალციხელ ქართველებს დარჩათ ძვირფასი ნანგრევები ნაქალაქევისა: ზედა თმოგვისა, გოგაშენისა და რვა საუკუნის კერპი, მთებში გამოკვეთილი ტაძარი და სასახლე თამარისა—ვარძია.

სტირის ჯავახეთი და ახალციხე. მგლოვიარეა უკანასკნელი ქართველი ამ ბედკრულ მიდამოებისა და ჩვენგან მოწყვეტილი, უპატრონო, მტრის პირში მიცემული დედა ისევ დაეძებს თავის პირმშოს ახლათ დანგრეულ სოფლებში, ამათ ქვითინებს ის და ითხოვს დახმარებას, ძაძებით შეიმოსა ახალციხე და ჯავახეთი, ცრემლებმა მორწყო მისი მშვენიერი კალთები და ვინ იცის როდის, როდის გაიდიმებს კიდევ ეს მხარე, როდის დაჰხედავს მის თაიგულის მსგავს მთებს ამობრწყინებული მზე. დღეს კი „მთავრის" შუქი თითქო თალხებში ხვევს მათ, თითქო გლოვობს მოშაკულავთ.

მგონ რაში იყო დამნაშავე ეს გმირი, თავგანწირული და საამაყო ხალხი?! განა არ იბრძოლეს მათ, განა არ შეწირეს ქვეყანას ის რაც, გადაურჩა მტრებს და აოხრებას? განა არ ჩასწერეს საუკეთესო ფურცელი ჩვენი სამშობლოს თავისუფლებისათვის ბრძოლის ისტორიაში!..

იბრძოდა და სისხლისაგან იცლებოდა ახალციხე, ძვლებათ დაყარნენ აქ საუკეთესო ვაჟკაცნი, მარა მათ ძვლებზე ჯერ არ გადავლო ოსმალთა ურდოებს... დღეს კი, დღეს თავის მახვილს ჩამოჰკიდებს ოსმალეთი ახალციხის კარებზე.

მშვიდობით ძვირფასო მესხეთო და ჯავახეთო! ნახვამდის... მშვიდობით, გმირებო, რომლებიც დაგამარცხათ თქვენ მოძმეთა სისუსტემ და შეუგნებლობამ...

ჩვენ კიდევ მოვალთ თქვენთან და ალბათ ისევ ძველებურათ, ისევ ვაჟკაცურა გამბედაობით დაგვხვდებით უკანასკნელო ქართველებო უკანასკნელი ქართული სოფლებისა"...

მთავრობის არეულობა

შრომის მინისტრის კანონ-პროექტი. შტატს გარეშე დარჩენილ და დათხოვნილ მოსამსახურეთა დაჯილდოვების შესახებ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს გადაეცა.

—

ქალ. ხაშურის საბჭო მიესალმება საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დაარსებას და მთელის თავისი ძალღონით ეცდება განამტკიცოს და დაიხსნას იგი გარეშე და შინაურ მტრებისაგან.

ქალაქის საბჭო

საქართველოს ეროვნული საბჭო

დღეს, 6 ივნისს ხახალის თეატრ დარბაზში შეხდება საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ხხდომა. დღის წეს-რიგში შედის: საქართველოს მთავრობის მოხსენება საზავო მოლაპარაკების შესახებ.

—

მთავრობამ ეროვნულ საბჭოში კანონ-პროექტი შეიტანა საადგ.-მაბულობანკებში წარმომადგენლების დანიშვნის შესახებ არა თაგად-აზნაურობის არამედ ეროვნულ საბჭოს მხრივ.

ზავის გაფიმა

მთავრობის უწყება

სამს ივნისს, დღის ოთხ საათზე, საქართველოს რესპუბლიკის საშვიდობო დელეგაციამ ბათომში ხელი მოაწერა შემდეგ პირობებზე: ოზურგეთის მაზრაში საქართველოს და ოსმალეთის საზღვრად გაივლის მდ. ჩოლოქი; ახალციხის მაზრიდან საქართველოს ფარგლებში რჩება აწყური—ახალთუმან—ზეკარის რაიონები; ახალციხის მაზრაში დანარჩენი ნაწილი და მთელი ახალქალაქის მაზრა ოსმალეთის ხელში გადადის. ვიდრე საზოგადო ზავი ჩამოვარდებოდეს მებრძოლ სახელმწიფოთა შორის ოსმალეთს უფლება ეძლევა რკინის გზებით ახარებდეს ატრატეგიულ საკვლევებათათვის ჯარებისა და სამხედრო მასალის გადასაზიდ—გადმოსაზიდად. ამისთვის ოსმალეთი შესაფერს ხასუდელს გაიღებს. ადმინისტრაცია და რკინის გზის გამგებლობა ქართველთა მმართველობის ხელში დარჩება. ჯარებისა და სამხედრო მასალის გადაზიდვის საკითხი შერეული კომისიით იჩჩევა, და თქმა უნდა, შეთანხმებით ოსმალეთმა იცნო საქართველოს სუვერენიტეტი. საქართველოს მთავრობა აუწყებს ზეშოდხსენებულ ამბავს ქართველ ერს და მოუწოდებს მოსახდარ ფაქტს დამშვიდებით შეხვდეს ამავე დროს იმ ქართველებს, ვინც დარჩნენ ახალციხისა და ახალქალაქის მაზრებში, მოუწოდებს ოსმალეთის ერთგულნი იყვნენ. საქართველოს მთავრობა არწმუნებს მათ, რომ მუდამ იზრუნებს მათ ბედის შესაუმბუქებლად.

საზღვრების გამიჯვნა

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას ეუწყა, რომ აზერბეიჯანისა და სომხეთის წარმომადგენელნი ოტომანთა მთავრობასთან მოლაპარაკებას ჰმართავენ ამ ქვეყნების საზღვრების შესწორება-დადგენაზე. მთავრობამ დაადგინა მიუდგეთოს ამ უკანასკნელ მხარეთა ერთგულ საბჭოებს, რომ საზღვრების გამიჯვნა საქართველოსა, აზერბეიჯანისა და სომხეთისათვის ამავე ქვეყნების კომპეტენციას შეადგენს და ოსმალეთის ხელჩაურეველად უნდა გადასწყდეს თბილისში. ეს ეს ასე არ მოხდა, თუ ხსენებულ ქვეყნები ოტომანთა იმპერიასთან-ოსტატებულ ხელშეკრულობას, არ იცნობს საქართველოს რესპუბლიკა და სავალდებულოდ არ მიიღებს.

ოსმალთა კომისიის ჩამოსვლა

ნ ივნისს თბილისში ჩამოვიდა ოსმალეთის რკინის გზის კომისია საქართველოს რესპუბლიკის რკინის გზებზე ოსმალთა ჯარების გადაზიდვასთან დაკავშირებულ საკითხების გამოსარკვევად.

გ. ს. რცხილაძის წასვლა

გუშინ ნ ივნისს სწრაფი მატარებლით ბათომს გაეგზავნა საზავო დელეგაციის წევრი გ. ს. რცხილაძე.

საქართველოს ფრონტი

თბილისი, ნ ივნისი. განკარგულება გაიცა, რათა ოზურგეთის მაზრიდან გაყვანილ იქმნენ ოსმალთა ჯარები, იმ საზავო ხელშეკრულობის მიხედვით, რომელიც დაიდო საქართველოსა და ოსმალეთის შუა. ბათომიდან გამოგზავნილია ორი ოფიცერი: ქართველი და ოსმალო, რომელთაც სისრულეში უნდა მოიყვანონ ზემოხსენებული განკარგულება. ნელ-ნელა ქართველ ჯარებს გამოიყვანენ ახალქალაქის მაზრიდან, რომელიც საზავო ხელშეკრულობის მიხედვით ოსმალეთის ხელში გადადის.

ქრონიკა

თბილისი.

ზომები აგიტაციის წინააღმდეგ. შინაგან საქმეთა მინისტრის თანადებობის აღმასრულებელი კ. ე. გვარჯალაძე აცხადებს, რომ ვინაიდგან ბოლოს დროს ზოგიერთ ადგილობრივ გაზეთში დაიბეჭდა წერილები და ცნობები, რომელნიც ტენდენციურად აშუქებენ ახლანდელ პოლიტიკურ ვითარებას და რადგანაც ამ გვარ მოვლენებს შეუძლია გართულება გამოიწვიოს ადგილობრივ ცხოვრებაში, ამიტომ მთავრობა ეცდება სასტიკი ზომებით ბოლო მოუდოს სიტყვით ანუ ბეჭდვითი საშუალებით იმ გვარ ცნობათა გავრცელებას, რომელნიც ხელს უწყობს მტრულ განწყობილების დამყარებას მთავრობის მიერ გამოცხადებულ საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტისადმი ანუ რომელს აზრად აქვს ეროვნული შუღლი ჩამოაგდოს სხვადასხვა საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მოსახლე ერებს შორის:

ხურსათი. სასურსათო სამინისტრო მთავრობას სთხოვს 15 მილ. მ. აიცემას რუსული ფულის ჩრდილ. კავ. სურსათის სასყიდლად, რისთვისაც უკვე გაიგზავნა კავკაზში სამინისტროს რწმუნებული ამოდიშვილი.

ვეფხის-ტყაოსანი რუსულად თარგმნა. პოეტმა შარტმ ქართულიდან რუსულად სათარგმნა „ვეფხის ტყაოსანი". ამ დღეებში გამოვა პროლოგი პოემისა.

ხურსათის მალულად გაზიდვა. ბოლო დროს სხვა და სხვა პირნი ყველაფერ ებურად განაგრძობენ ლიდი ძალი პირველ საჭიროების საგნების და სურსათის მალულად გაზიდვას საქართველოს სამხედრო გზით. პირველ საჭიროების საგნები და სურსათი გაქონ დამ ლამე ურმებით, ფურგონებით და სამბარგო ავტომობილებით. საიდუმლო მილიციის საგანგებო რაზმმა უკვე მიიტაცა ამას ყურადღება და მიიღო ზომები. სამხედროთა ლოზე ამ ეტმად გამართულია კარანტინი და უკვე დაიჭირეს კარგა ძალი საქონელი.

ამიერ კავკასიის დეპეშათა ხაგენტოს გამგეობამ დაიწყო მოლაპარაკება ბერლინში ვოლფის სააგენტოსთან, რათა უკანასკნელმა რაც შეიძლება ფართოდ მოაწოდოს ინფორმაცია. სააგენტოს გამგე დირექტორს ა. ი. ქალანთარიოს გერმანეთის მისიამ სრული დახმარება აღუთქვა ამ საქმეში.

თბილისის დამცველმა შტაბმა დაპატიმრა ქართულ სამორტირო არტილერიის დივიზიონის მე 2 ბატარეის ჯარისკაცები შიო აკოფაშვილი და ვასო ჩიხლაძე მორიგეობის დროს ცეხჰაუზის სახანძრო ქონების მოპარვისთვის, სომხურ სათადარიგო ბატალიონ-

ონის ჯარისკაცი გიორგი გრიგორიანცი ვინტოვკის გაყიდვისთვის, ქართ. სამორტირო საარტილერიო დივიზიონის მე-2 ბატარეის ჯარისკაცი ჯარ. დურგლიშვილი ფრონტიდან გამოქცევისთვის.

ქართულ მფრინავ (ჰაეროპლანთა) **რაზმების** უფროსი მოუწოდებს ქართველ ახალგაზდობას, ჩაეწერონ მის რაზმში, რათა ხელი შეუწყოს ქართულ ავიაციის საქმეს. პირობების გაგება და ჩაწერა შეიძლება მიხვილის პროსპექტი 138, დილით 10—12 საათამდის.

ყოფილ სეიმის კანცელარიის ამ მოხამახურეებს, რომლებიც სხვა და სხვა დაწესებულებებში შევიდნენ მთავრობამ დაადგინა წინადადება მისცეს დაბრუნონ მეტად მიღებული სალიკვიდაციო ჯილდო.

სატრავმოტოლოგო ინსტიტუტი შეეკითხა მთავრობას: მიეცემა თუ არა მას 5000 მან. სახელოსნოსთვის, რომელიც მარტის 15 ამიერკავკასიის კომისარიატმა გადასდო. მთავრობამ ეს შეკითხვა სალიკვიდაციო კომისიას გადასცა.

ქართული ფილარმონიული საზოგადოება შეუდგა სასწავლებლის რეორგანიზაციას. ამისათვის არის ამორჩეული საგანგებო კომისია, რომელსაც უკვე რამდენიმე კრება ჰქონდა და განიხილა წარმოდგენილი გეგმები.

მილიციელების იარაღის აყრა. თბილისის მაზრის კომისარმა გუბერნიის კომისარს წარუდგინა, რომ მაზრაში ბევრ ადგილს წითელ გვარდიელები იარაღს ჰკრიან და ცხენებს ართმევენ მილიციელებს და გუბერნიის კომისარის ბიერ მიცემულ ნებართვას და მოწმობას იარაღის სატარებლად. ამის გამო გუბერნიის კომისარმა სთხოვა შინაგან საქმეთა მინისტრს გაუგებრობა გამოარკვიოს და ზომები მიიღოს მომავალში მისი თავიდან ასაცილებლად.

მოპარული სახაზინო ქონება. რამდენიმე კვირის წინად თბილისში დაარსდა საიდუმლო მილიციის საგანგებო რაზმი, რომელსაც განსაკუთრებით დაკისრებული აქვს მოპარულ სახაზინო ქონების და მიმალულ იარაღის და სურსათის აღმოჩენა. ხსენებულ რაზმმა ამ მოკლე ხანში საკმაოდ დიდი ძალი მოპარული სახაზინო ქონება აღმოაჩინა: სახაზინო ტანისამოსი, თეთრეულობა, სხვადასხვა სახაზინო ქონება, შაქარი, იარაღი და სხვა.

გადმოხვეწილები. ფოთიდან სომხურ გაზეთ „მშაკს“-ს შემდეგი დეპეშა მოუვიდა: ჩვენ, ბათომელი 300 გადმოხვეწილი უბწეო მდგომარეობაში ვიმყოფებით მატერიალურად. გთხოვთ გამოგვიყვანოთ გაჭირვებულ მდგომარეობიდან. ადგილობრივი კომიტეტი შეძლების დაგვარად ეხმარება გადმოხვეწილებს, მაგრამ ეს ვერა გვშველის.

დაკარგული ჯარისკაცი. ოფიცერი შალვა ბესარიონის ძე გოფოძე მსახურობდა რუსეთში, 1 კავკასიის საარტილერიო დივიზიონში; ექვსი თვე გადის მის შესახებ მისმა მეუღლემ, ზმობლებმა და ნათესავებმა არაფერი იცინ. თუ ვინმემ იცის მის შესახებ რაიმე, სთხოვენ შეატყობინონ კერძო წერილით შემდეგი მისამართით: სამტრედია. 1 კლასის ბუფეტი, მიტრ. გელეიშვილს.

პარტიული ცხოვრება.

თბილისის კომიტეტის საფინანსო სექციის თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა დავით იოგ. კალანდაძე.

თბილისის კომიტეტის კრებები გაიმართება ყოველ შაბათს, სადამოს 6 საათზე. კომიტეტის წევრებს უწყებები აღარ გაეგზავნებათ.

შემოწირულება პარტიის სასარგებლოდ. 1. საქართვ. ეროვნ. დემ. პარტიის წევრმა ალექსანდრე გრიგოლის ძე ზაქაიძემ („ევროპის“ სასტუმროს პატრონი) გადასცა თბილისის კომიტეტს პარტიის სასარგებლოდ 1.000 მანეთი. 2. ნინო ბეჟანის ასულმა ყიფიანისამ შესწირა ამავე კომიტეტს ს. ქვიშხეთში მდებარე საგვარაკო ადგილი ზომით 300 ოთხკუთხი საჟენი. თბილისის კომიტეტმა გადასწყვიტა შემოწირული ადგილი ლატარიაში ჩაგდების და შემოსული ფული მოახმაროს პარტიის სალიტერატურო ფონდის გაძლიერებას და საორგანიზაციო საქმეებს. ბილეთი ღირება 20 მანეთი. სულ დაიბეჭდება 1.500 ბილეთი.

ეროვნულ-დემოკრატ ქალთა კრება. თბილისის კომიტეტი იწვევს ორშაბათს, თიბათს 11-ს, სადამოს 6 საათზე, პარტიის მთავარ კომიტეტის ბინაზე ქ. თბილისში მცხოვრებ ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის წევრ ქალთა კრებას. უნდა გამოცხადდენ ჩვენის პარტიის წევრი ყველა ქალები.

II რაიონის კრება. პარასკევს, სადამოს 6 საათზე, სამეურნეო ბანკის შენობაში მოხდება საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქ. თბილისის მე II რაიონის წევრთა საზოგადო კრება. შ. ქარუმიძე წაიკითხავს მოხსენებას.

პროვინციის ქრონიკა.

ქ. სურამი. 2 ივლისს, დამის 2 საათზედ სოლო კურტანიძეს მიეპრანენ შეიარაღებულნი და მოელი იოჯახი აიკლეს. გაიტაცეს 4,000 მანეთი, ლოგინშივე დასჭრეს მძიმეთ თვითონ სოლო კურტანიძე, ყელი გამოუჭრეს მის გვერდით მწოლიარე მეუღლეს, ყელივე გამოსჭრეს იმავე ოთახში მწოლიარე კურტანიძის ქალს, რომელიც ორივე თვალებით ბრმა იყო. ღამის 3 საათზედ მეზობლებმა ასტეხეს სროლა და ზარის რეკვა; შეიკრიბა ადგილობრივი გარნიზონის ჯარისკაცნი, გვარდია, მაგრამ, მკვლელებს ვერ მიაგნეს. ხალხი დიდად აღშფოთებულია ამნაირ საზიზღრობით.

— საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების გამო აქ, 2 ივლისს, გაიმართა მრავალრიცხოვანი მანიფესტაცია მიტინგით. დათიკო სულიაშვილმა წაიკითხა 26 მაისის აქტი დამოუკიდებლობის და გაიცნო საზოგადოებას, თუ რა პირობებში მოხდა საქართველოს განთავისუფლება. ილაპარაკეს სომხების წარმომადგენლებმა, ვ. ჯობაძემ, და სხ. ვანო მურვანიშვილმა, ეროვნულ დროშით ხელში მიმართა ხალხს და მოუწოდა საქმიანობისაკენ, რათა „ეს ეროვნული დროშაც არ დავკარგოთ ისევე, როგორც დავკარგეთ ძველი რამ ჩვენი გაუნათლებლობისა და ჩვენი უსაქმურობითაო“, თანაც ბოუწოდა ხალხს საქართველოს დაცისაკენ, მისმა სიტყვამ ისე იმოქმედა ხალხზედ, რომ ბევრმა კიდევაც წაიკრიბა.

ᲠᲔᲓᲘᲝ

დასავლეთის ფრონტზე.

გერმანელების ცნობა.

ბერლინი. 4 ივნისი. რუპპრეხტის ფრონტზე სხვადასხვა ძლიერების საარტილერიო ბრძოლა მთელი დღე გრძელდებოდა. შეტევას ჩვენ ფრონტის ხვადასხვა ნაწილებიდან ვაწარმოებდით. ბელგიის საბრძოლო-დასავლეთით მტერი თავის პოზიციებს ამაგრებს.

გერმანიის კრონპრინცის ლაშქრის ფრონტი. ძლიერი ბრძოლის შემდეგ ემმის ჩიდილოეთით მტრის სანგრები ავიღეთ. მოწინააღმდეგემ დიდი წინააღმდეგობა გაგვიწია სუასონის დასავლეთით და სამხრეთ-დასავლეთით მდებარე მაღლობებზე, მაგრამ წინააღმდეგობა მუდგარი ბრძოლის შემდეგ გძლიეთ. ვოილასთან, შაუდონის დასავლეთით მაღლობები იერიშით ავიღეთ. პერანნსა და ბისი-ო-ბუასთან მტერი შაკუ ვაქციეთ დენილიე-დომინეს მაზადე. ჩვენ ხელთ ვიგდეთ ბატარეა და რამდენიმე ასი ტყვე. ფრანგების იერიშები მდ. ორკუმთი დამარცხებით გათავდა. ალტერის კოშკის სამხრეთ-დასავლეთით ავიღეთ და ბუსიერ-ბუერეის რკინის გზა; აქ მტრის ყველა კონტრ-იერიშები მოვიგერიეთ. მდ. მარნაზე, მარნასა და რეიმსს შუა მდგომარეობა უცვლელია.

ავსტრო ჰუნგარიის ოფიციალური ცნობა. ვენა, 4 ივნისი. სალხრეთის ფრონტზე ხანგრძლივი საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებდა.

ადმოსავლეთის ფრონტი

სტამბოლი. 4 ივნისი. ოსმალეთის ცნობა. პალესტინის ფრონტი. მდინარე იორდანის აღმოსავლეთის ნაპირზე საარტილერიო ბრძოლა გაძლიერდა. ამ რაიონში დავიპყრეთ ტურის ხეზე ბის წინ გამოწეული ადგილები და ბრძოლის ხიზი გავასწორეთ. ჩვენსა არტილერიამ აღმოაჩინა მტრის ბატარეა და სროლა აუტეხა მას. ნეამბოხეთა ბრბოებს ჰაეროპლანებიდან ყუმბარები დაუშინეთ. სხვა ფრონტზე ახალი არაფერია.

26 მაისი

ვამაყობ როგორც გულზვიადი მეისრაბარი
დასისხლულ მარჯნით იქედება ჩემი სახელი.
ცხელ არმაზიდან ატირდება შავი ძახილი..
აცეცხლებულა ტოპაზებით ამაყი სახლი.

მზე პერანგს იცვამს ყირმიზისას—მთებში ნაფარი;
რკინის კვნესაში ხმალსა ჰფერავს მეისრაბარი!.

საწყალ აჩრდილებს, რომ სდიოდათ სუნი მიწისა,
ადარ აცვიათ ტურნირებზე თეთრი რძიანი;
ადარ ანახლებთ ხმა სოლომონ ლეონიძისა—
დგებიან როგორც კეისარი ვესპასიანე..

შვინდის დროშებით გავაგიჟებ ყომრალ მოედანს..
—დღეგანდელი მზე საქართველოს ისევ მოიტანს.
ნელდება ცეცხლის ყოშმარებში ოდრიკალები—
თეთრი ფიქრები მახვევია მადრიგალებად..
და გორგასლანის მელანდება შავი სურათი.
მისრეთი... ჰინდი... ბაბილონი და ასურეთი..

ჩემსკენ მოჰქრიან იალქნებით: სპარსი, ბაბში,
ჩემი სახელი დაიხევა ალტაცებაში.

ლდეს სიხარული—ვით ცეკვაში მთვრალი სალომე,
როგორც ეთერის სარეცელზე ბაესალომი!.

ქართლოსის ლანდი ბრწყინვალებით გამეთარეშა—
არმაზისაკენ!

ნუღარ წავალთ ლეგა ზამთარში.

გ. ლეონიძე.

სომხეთის დამოუკიდებლობის შესახებ

„მშაკი“ სწერს:

„სომხეთის ეროვნულმა საბჭომ შემდეგი განცხადება გამოაქვეყნა:

„ამიერ კავკასიის პოლიტიკური მთლიანობის დარღვევითა და საქართველოს და ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობის გამოცხადებით შექმნილ ახალ მდგომარეობის გამო სომეხთა ეროვნული საბჭო აცხადებს თავის თავს სომხური ოლქების უზენაეს და ერთად-ერთ მთავრობად. სომხური ეროვნული მთავრობის შედგენა სხვა და სხვა მიზეზების გამო ახლო მომავლისთვის გადაიდო და ეროვნული საბჭო დროებით კისრულობს მთავრობის ყველა ფუნქციებს სომხური ოლქების პოლიტიკურ და ადმინისტრატიულ საქმის სამართავად“.

როგორც ამ გასცხადებიდან სჩანს, ეროვნულ საბჭოს ეროვნული მთავრობა კი არ შეუდგენია, რადგან მთავრობის შედგენისათვის უპირველესად ყოველისა განსაზღვრული ტერიტორია უნდა გვქონდეს, რომელიც ჯერ ჩვენს გასაკარგულებაში არ არის, არამედ დროებით უკისრნია მთავრობის ფუნქციები ამიერკავკასიის სომხების საქმეთა გასაძღოლად...

დიდად დამაფიქრებელია ის გარემოება, რომ ჯერ გამორკვეული არ არის: მართლა დაკმაყოფილდება ოსმალეთი კიდევაც რომ ზავი მის მიერ წარმოდგენილ ულტიმატუმის ნიადაგზე შეიკრას?

მართლა წასწყვეტენ სამხედრო მოქმედებას და უბრალ არ აიღებენ ერევანს, რომელიც ნაგულისხმევია მომავალ სომხურ სახელმწიფოს დედაქალაქად? ჯერ გადაჭრით არ ვიცით თუ სომხეთის ტერიტორიის რამდენი ნაწილი დაგვრჩება ჩვენ, შესაძლებელია თუ არა სახელმწიფოებრივი ცხოვრების გაჩაღება იმ ტერიტორიაზე, რომელიც გვჭირნია, რომ ჩვენ დაგვრჩება, ე. ი. 11,000 ოთხკ. ვერსამდე, 400,000 სომეხი და 100,000 მაჰმადიანი მცხოვრებით დასახლებული? განა შესაძლებელია სომხის ერის ცხოვრება და განვითარება რიცა ეს ტერიტორია წარმოადგენს ერთს უნაყოფო და შეირ ადგილს რომელზედაც არავითარი კულტურული ზემოქმედებითი ცხოვრება არ შეიძლება?

სახალ საყოველთაო ომი არ გათავებულა, სახალ საყოველთაო ზავი არ შეკრულა, სომხებს არ შეუძლიათ გადასწყვიტონ თავისი მომავალი ბედი. რიცა ჩვენ არარატის დამოუკიდებელ რესპუბლიკის პროექტს ვადგენთ, ჩვენ ბით საბოლოოდ ვწყვეტთ კავშირს რუსეთთანაც. შეიძლება საჭიროც არის ამ კავშირის გაწყვეტა, შეიძლება აუცილებელია გერმანიის ან რომელიმე სხვა სახელმწიფოს პროტექტორატის ბიდება, მაგრამ ასეთ ძირითად საკითხების გადაჭრა ეხელმწიფების მხოლოდ სომხურ ეროვნულ დამფუძნებელ კრებას და არა ალალბედზედ არჩეულ რადაც ეროვნულ საბჭოს.

დღესდღეობით ერთი აუცილებელი და გადაუდებელი საქმე გვაქვს. ჩვენ უნდა გვქონდეს რამენი უზენაესი ეროვნული ორგანო ანუ დროებითი ეროვნული მთავრობა ტერიტორიისაგან დამოუკიდებლად, რომელიც უნდა გაუძღვეს ეროვნულ საქმეებს, გამოსძებნოს საშუალებანი სომხის ერის ფიზიკური არსებობის დასაცავად თუ ზავის ხელის შეწყობით, თუ მეზობლებთან მოლაპარაკების გამართვით... ბგრამ ეს დროებითი მთავრობა არ უნდა იყოს ეხლანდელი ეროვნული საბჭო მისი დღევანდელი შემადგენლობით, ის უნდა გადაკეთდეს და გადაკეთდეს ისე რომ აწი დაშნაკცუთიუნის პარტია ხელმძღვანელ როლს ალარ თამაშობდეს“.

შემდეგ გაზეთი ასაბუთებს თუ რატომ უნდა ჩამოერთვას დაშნაკელებს ხელმძღვანელობა. აღნიშნავს რომ მათმა 30 წლის ბატონობამ სხოლოდ უბედურება დაატეხა თავზე სომ.ის ერს და დღევანდელი უბედურობა სომხეთისა მათი პოლიტიკის ნაოლეაია. გარდა ამისა გაზეთი აღნიშნავს რომ დაშნაკცუთიუნმა ჯერ დაკარგა ხალხში ნდობა, რადგან დღევანდელ უბედურებას ხალხი იმას მიაწერსო. იმედია დაშნაკცუთიუნი თვითონ დაადგენდა დაბრკოლების გზას. „გადაჭრით შეგვიძლიან ვსთქვათ რომ როგორც სომხური ეროვნული პარტია აგრეთვე სხვა პარტიები ეთანხმებიან ამ ჩვენ შენდულებას და თუ დაშნაკელები, მაინც თავის პროგრამას დაიწყენ, ეს პარტიები ან გვლენ სომხურ ეროვნულ საბჭოდან ან აქტიურ წინააღმდეგობას გაუწევენ მას“.

—

იგივე „მშაკი“ ასე ახასიათებს ლეონიძის საერთო პოლიტიკურ მდგომარეობას ამიერ-კავკასიაში და ბაქოელ ქვეყნებში.

„მდგომარეობა ჯერ იმდენად არ გამორკვეულა, რომ შესაძლებელი იყოს ოდესმე მაინც ბედი ვიქონიოთ, რომ ზავი საჩქაროდ შეიკვრის, სამხედრო მოქმედება გათავდება და მოჭახეული და გალეტაკებული ხალხი და ქვეყანა ცოტა ხანს უფლად ამოისუნთქავს.

რა ენაბა ოსმალეთმა ბრესტლიტოვსკის ხელშეკრულების გადალახვისა და განუწყვეტელი შეტევის შემდეგ ახალი სასინელი ულტიმატუმი წარმოგვიდგინა, საქართველომ იმ წამსვე გამოაცხადა თავისი დამოუკიდებლობა და ამ დამოუკიდებლობისა და თავის ტერიტორიის ხელშეუხებლობის უზრუნველსაყოფად გერმანიის პროტექტორატს შეეფარა თავი; ეს იყო ერთადერთი საიმედო საშუალება ოსმალეთის თავითხელობისაგან თავის დახსნისა. მაგრამ ოსმალეთს ალან ხელი ვერ შეუშალა და თავისი ულტიმატუმით საკუთ ქართველოს და აგრეთვე სომხურ ეროვნულ საბჭოს მიჰართა....

საქართველოს, რომელსაც ისეთი ძალიერი ბერეული ჰყავს როგორიცაა გერმანია, ალ უნდა ეიღოს ოსმალეთის ულტიმატუმი და დაუთმოს ერა ახალქალაქისა და ახალციხის მაზრები, თუნცა მან მაინც გაგზავნა ბათუმში საკუთარი დელეგაცია ხ

ე რამენიშვილის თავმჯდომარეობით ოსმალეთთან მოსალაპარაკებლად. სომხურმა ეროვნულმა საბჭომაც გაგზავნა ბათუმში დელეგაცია და დაადგინა მას ზავი შეკრას როგორიც უნდა იყოს ისე და თან ეცადოს ბრძოლის უზრუნველსაყოფად იქნებ რაიმე მაინც დაათმობინოს ოსმალეთს. ჩვენ, სომხები იძულებული ვართ ... [illegible] ... ადგან არა გვყავს არც ფლოტი და დამხმარე, არც ამხანაგი ამ ბრძოლაში (ჩვენმა დღევანდელ ნაწარმოებებმა „დაშნაკცუთიუნის“ პოლიტიკამ ჩვენ გაგვთიშა და განგვაცალკევა ყველა ეროვნებისაგან). რუსეთს, ინგლისს და საფრანგეთს ძალა არ შესწევთ, რომ ჩვენ დაგვეხმარონ. მაშასადამე, ჩვენ იძულებული ვართ დაეუთანოთ მტერს და შეეასრულოთ მისი მოთხოვნილებანი და ვალდებულნი ვართ ამიერიდან ეაინც გავაწარმოოთ ახალი პოლიტიკა და ვიხილოთ დადეკანისაგან ჩვენი ერის ხატებები მაინც; აქეთ-იქით ხათრევი, სასოწარკვეთილი და სულით დაცეული სომხეთი ერი აუცილებლად ბოითხოვს ზავს. ასეთ ძნიძე პირობებში, რომელშიაც ჩვენ ვიმყოფებით, გრძნობები უნდა სდუნდეს და მხოლოდ წმინდა ლოდიკა, გონიერება და რეალური პოლიტიკა ლაპარაკობდეს...

შემდეგ გაზეთი ადნიშნავს სომეხლტოლვილთა გაჭირვეულის საქართველოს საძველოო გზაზე ბილეზევიკების ბიერ გზის შეკვრის გამო სად. ლალოსთან და ყარაქილისაა და ბახბაკის ხეობაში გადაადგეს სხეულეთთა გაყვანელების გამო და გადაგრძობს:

„ოაც შეეხება ჩვენ თურქეთს (ადერბეიჯანელეთს); უნდა ვთქვათ, რომ ისინიც ორ ძიმდიხარეობად არიან გაყოფილი: ერთ ნაწილს სურს შექმნას დამოუკიდებელი ადერბეიჯანის სახელმწიფო, გადაჯისა და ბაქოს გუბერნიებისა, დაღესტანისა, ეოუვანის გუბ. ერთი ნაწილისა (ნახიჩევანის მაზრა) და სპარსულ ადერბეიჯანისაგან (თავრიზ—ქოი—სალმასტ—ურმია—ქურდისტანი), შემდგარი ოსმალეთის სუვერენიტეტის ქვეშ და ამიტომ უკმაყოფილოა რომ ოსმალეთს სურს ადერბეიჯანს ჩამოჭრა ნახიჩევანის მაზრა. მეორე ნაწილი იმისაკენ მიისწრაფვის რომ მთელი ამიერ კავკასია საქართველოს გამოკლებით პირდაპირ შეუერთდეს ოსმალეთს, რომლის საბდგენებიც კავკასიის ბეებამდის უნდა გახიზდეს“...

შემდეგ ადნიშნულია გერმანელების გამოჯვეება დასავლეთის ფრონტზე (35000 ტყვე), ბუკარეშტში ბილეზევიკების გაყვანის დაცემა (ოოსტოვა, დონსა და უფალზე ბოლშევიკების წინააღმდეგ ჩეხოსლოვაკი), ხაეი რომ საბერძნეთი ოსმალეთის წინააღმდეგ გალაშქრებას აპირებს კონსტანტინეპოლის ასადგებად თავისი „დასვეულული ჯარით, რომელიც ეზრუნველყოფილია დიდძალი სურსათით და იარაღით; და ინგლისის ფინანსური დახმარებით.

დასასრულ, გაზეთი ამბობს: „სპარსეთიდან არაგითარი ცნობა არა გვაქვს ინგლისის ჯარების ყინა მაყალელობის შესახებ. ხნოლოდ ვიცით რომ ადერბეიჯანის ჩამოშორება დიდ უკმაყოფილებას იწვევს მთელ სპარსეთში“.

ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲞᲠᲝᲒᲠᲔᲡᲘ

ჯაბა. ივნისის 4. უკვე დასრულდა ამიერ-კავკასიის ოსთა წარმომადგენლების ყოილობა, რომელზედაც 70 წარმომადგენელზედ დაესწრნენ. იყვნენ ჩრდილო-კავკასიის ერთა სახეობების წარმომადგენელნიც. აქვე დაესწრნენ კავკასიის ორგანიზაციათა ს.-დ. მუშეკოა და ბოლშევიკთა წარმომადგენლები: ის. რაბიშვილი, ფ. მაზარაძე, ა. ჩაგიძე. აკოფიანი და სიხარულიძე. ის. რაბიშვილმა ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტის ს.-დ. მუშეკოა სახელით მიესალმა ყოილობას და ითხოვა გაეკეთა ბოიკოტის შესახებ, ბოიკოტმაც აღნიშნა, რომ ანარქისტებმა და კონტრ-რევოლუციონერებმა დაჭეზეს ბოიკოტის ბოკოლუციონ. შემდეგ რაბიშვილი შეეხო საქართველოს სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებას და იმედი გამოთქვა, რომ ოსები კონტრ-რევოლუციონერებს არ გაჰყვებიან უკან და ამბის დაუტეხენ ახალგაზრდა საქართველოს დეკოლონიზაციულ რეაქციას. ჩრდილო-კავკასიის ოსთა ეროვნულ საქმის წარმომადგენელი ბ. ხინოკოვი მიესალმა ყოილობას და სიტყვის ბოლოს გაცხო ძდგომარეობა ჩრდილო-კავკასიაში, სადაც ოსებს საფრთხე მოელის ბოლშევიკებისაგან, მოიხსენებიელმა იმედი გამოთქვა, რომ სამხრეული ოსები ძმაბს დაუჭერენ ჩრდილოელებს. შემდეგ გაიმართა კამათი. ბოლშევიკები და ესერები არ გამოსულან ყრილობაზე. ბოხსენების მოსმენის შემდეგ დადგინდა შემდეგი ყრილობა გაიმართოს ს. წუნარში, გორის მაზრაში, 15 ივნისს. ამ ყრილობაზე წამოყენებული იქნება შემდეგი საკითხები: 1) შესაძლებელია თუ არა ოსების დამოუკიდებლობა საქართველოს ტერიტორიის საზღვრებში და ვის უნდა ითხოვოს ამის შესახებ; 2) ოს ინტელიგენტთა მუშაობა წარსულში და ეხლა; 3) ოსების პოლკის შესახებ; 4) რკინის გზის გაყვანის საკითხი ცხინვალიდან ზარამაგიდე; 5) ცხინვალის ამბების შესახებ; 6) რა უნდა აკეთოს ოსთა ეროვნულ საბჭომ; 7) ჩრდილო კავკასიის ოსთა და ამიერ-კავკასიის ოსთა კავშირის საკითხი.

დარიალში.

(დეპეშა საკ. კორრესპონდენტისაგან).

ფანანაური. დარიალის ბრძოლის დროს მოყოლილია ტყვეებში 27. მათ შორის სამი ყაზახია, ერთი ურია, ორი ყაზანის თათარი, ორი ქართველი, სამი სომეხი, და დანარჩენი რუსებია. მოლაპარაკება ბოლშევიკებთან წარმოებს. ბრძოლა შეწყვეტილია დღეიდგან, 4 საათიდან. ხმებია, რომ როსტოვიდან წამოსულა კატორგელი დედაკაცის მარუსიმის პოლკი ბოლშევიკების დასახმარებლად. დარიალში წავიდა საყვარულიძის რაზმი ორი ზარბაზნით.

აჭარაში

როგორც ქუთაისიდან იტყობინებიან, ოსმალებმა აჭარიდან წაიღეს სურსათი მთლად და გამოაცხადეს მობილიზაცია მამაკაცებისა 40 წლამდის. 8 დღის განმავლობაში გამოწვეულნი უნდა გამოცხადდენ დანიშნულ ადგილებში. აჭარლებმა ამის გამო პროტესტი გამოუცხადეს ოსმალეთის მთავრობას და დაემუქრნენ, რომ მთებში გავიხიზნებით, თუ კი მობილიზაციას არ უკუაგდებთო.

სხვა ცნობებით, ოსმალთა რეჟიმმა გამოიწვია აჭარლებში ქართული ორიენტაციის ზრდა.

უცხოეთი

რუსეთში

ბერლინი, ივნისის 3. რუსეთის რწმუნებულ წარმომადგენელს ითხოვს. რუსეთის სასანიტარო რაზმი, რომელნიც ტემერფორსში იმყოფებოდა, გერმანიოფილურ ჯარების მიერ იქმნა დაჭერილი. ამ რაზმის ნაწილი რამდენიმე დღის პატიმრობის შემდეგ გასთავისუფლებულია, მეორე ნაწილი კი ისევ დაპატიმრებულია და დახვრეტა ელისთ, მაშინ როდესაც მთელს რაზმს მხოლოდ განსაკუთრებული მოვალეობა ჰქონდათ დაკისრებული, სასანიტარო დახმარება აღმოეჩინათ ავადმყოფთა და დაჭრილთათვის წითელ ჯვრის დროშის ქვეშ. ამიტომ საჭიროდ ვსთვლით სასწრაფო ზომები იქმნეს მიღებული, რათა განთავისუფლებულნი იქმნენ შემდეგი პირები: უფროსი ექიმი შტეინპაუმი, უმცროსი ექიმი შებაროვი და გოლიაროვი, ფელდშერები—კოგანოვისა, სოფრონენკო, სოხმინა და ვასილევი. გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარი ჩიჩერინი.

ტყვეების გაცვლა.

(მოსკოვის რადიოთი დაჭერილი ცნობა)

გერმანეთის დელეგატები ტყვეების გაცვლაში ადგიან სულმრავალ პრინციპს — სულზე სული გავცვალოთო. ვინაიდან რიცხვით დიდი განსხვავებაა ჩვენსა და მათს ტყვეებს შუა, ამ პრინციპს უმართლოთა ვთლით. ჩვენ (რუსები) ვფიქრობთ, რომ ასეთი პრინციპი ეწინააღმდეგება ბრესტის ხელშეკრულებას, რომელიც სასწრაფოდ უნდა დაბრუნებულ იყვნენ ტყვეები სამშობლოში. ამიტომ მოვითხოვთ, რაც შეიძლება მალე დაგვიბრუნონ ტყვეები, იმ შემთხვევაშიც კი, თუნდაც ვერ მოვასწროთ რუსეთიდან გერმანელ ტყვეების სრულიად გაყვანა. თუ ვერ მოხერხდება ტყვეების გაცვლის ასეთი მოგვარება, მაშინ საკითხის პრინციპიალური განხილვა უნდა მიენდოს ბერლინის პოლიტიკურ კომისიას. გარეშე საქმეთა კომისარი ჩიჩერინი.

ყირიმში

ყირიმის ადგილის გამო გერმანელებს განუცხადებიათ: უნდა მოვახსენოთ რუსეთის მთავრობას, რომ გერმანეთის მთავრობას განზრახვა არა აქვს ყირიმს თავზე განსაკუთრებული მართვა-გამგეობის ფორმა მოახვიოს. ყოველ შემთხვევაში საიმპერატორო მთავრობა იძულებული იყო სევასტოპოლის ფლოტის ხელსონზე და ნიკოლაევზე თავდასხმის გამო იქ ჯარები გამოეყვანა და სევასტოპოლი დაეპირა. ამ აქტს მხოლოდ კერძო ხასიათი აქვს, ისიც საჭიროდ მნიშვნელობისა. რაც შეეხება სახელმწიფოს პოლიტიკურს ორგანიზაციას, აქ საიმპერატორო მთავრობა ძალაში შეიყვანს თვით გამორკვევის უფლებას, რაც ადგილებულ იქმნა რუსეთის მთავრობის მიერ, თავისთავად ჰგულისხმობს, რომ ყირიმის საკითხი რუსეთ-უკრაინის ხელშეკრულობის მიხედვით უნდა გადაიჭრას!

ხარკოვის გაზ. „ნაშ. იუგ“ იუწყება, რომ ყირიმზე პრეტენზია განაცხადა ერთ-ერთ ჩვენთან (უკრაინასთან) მეგობრულ განწყობილებაში მყოფმა სახელმწიფომაო. ამიტომ უკრაინამ საჭიროდ არ დაინახა აქ ევისი ჯარის დატოვება.

როგორც საგულისხმოა, პრეტენზიას ყირიმზედ უნდა აცხადებდეს ოსმალეთი.

კორესპონდენცია

დ. ცხინვალიდან

ცხინვალი ნამდვილი გამოძახილია მთელი ქართლისა. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ცხინვალი ქართლის სულთქვაა, მისი აზრი, მისი სული და გული. პოლიტიკური კურსის დაჭერა საკუთარ ოცნების ფაბრიკაში ხდება. დაუჯერებელი რამ აქ დასაჯერებელია და დასაჯერებელი—დაუჯერებელი. გაიარეთ ცხინვალში, ისინ ის არის თბილისიდან მოსული რო იყოთ, ისინი თბილისის ამბებს მოგიყვებიან; ვითომც თბილისში უკვე თათრები ჩამოვიდნენ, ვითომც ქართველ თავადაზნაურობამ გაჰყიდა საქართველო, ვითომც... არა, რამდენიც გნებავთ, იმდენი მოიკითხეთ: ცხვება და ცხვება ახალ-ახალი ამბები, რაიც ხალხს აფრთხობს, ხალხს შიშის ზარსა სცემს.

— მაშ ეხლა თათრებისა ვიქნებით? —კითხულობენ აქეთ-იქიდან.

ასეთი პროვოკაცია ხელსაყრელია ხოლოდ იმ მხრივ, რომ თვალაბნეულ მცხოვრებთ ძველი, წარსული „ნეტარი“ ნიკოლოზის ხანა აგონდება. პროვოკაცია ძალაშია. თუ აქნობამდე საყვედური იყო იმ მხრივ, რომ ინტელიგენცია მოდალატეა დემოკრატიისა, ნიკოლოზს მხარს უჭერენო, თუ 3 ივნისის აჯანყება არა სოციალისტ პარტიებს მიეწერათ, ვითომც ნიკოლოზის დასმა ჰსურდეთო, ახლა კურსი შეიცვალა, თათრების შიშმა ანკესი გადაადგო პროვოკაციისა და ახალ მოდალატეებად აცხადებენ ყველას, ვინც საქართველოს დამოუკიდებლობა მოისურვა და ვითომც „თათრებს გაუღეს კარი“...

საზოგადო მდგომარეობა თუ ასე თავისებურია ცხინვალში, მეზობელთა შორის კვთილგანწყობილება ადზდგა. ყოველ შემთხვევაში გარეგნულად მაინც ეს ასე არის. ოსები ჩვეულებრივ, ძველებური სახით მიდი-მოდიან. ეხლა ფართო კრებები იყო გამართული ს. ჯავაში, სადაც დაწვრილებით განხილულ იქმნა ცხინვალში მომხდარი ამბები. ორატორები სულ ს.-დემოკრატები იყვნენ და როგორც ყოველთვის, ეხლაც მორიგებით გათავდა საქმე: ცხინვალის საწყობარო ეპოპეა უფრო ქართველთ გადმოგებარალეს, ვიდრე ნაციონალისტურ ლაშქრობად. რა თქმა უნდა, ამას ისტორია უკვე გამოიკვლევს შემდეგში, ეხლა კი შევეწრიგდებით ასეთს დასკვნას, ოდონდ შემდეგში მაინც ნულარ განმეორდება გრიმანეთში ბოსლევა და მეზობლების გადაკიდება. ის, რაც საუკუნოებით კეთდებოდა, მეტიდრო რკინის ხიდი, რომელიც ბარსა და მწვერვალების შუა გაიკვეთა თამარის დროიდან, უცბად, პროვოკატორთა ნაღმით არ უნდა იქმნეს აფეთქებული. ოსებმა უნდა იცოდნენ, რომ ჩრდილოეთით ყურება ხოლოდ ციგს თანაგრძნობას მოაპოვებინებს მათ ისეთსაე ციგს, როგორიცაა მათი დარაჯი მყინვარი, მაშინ როდესაც ბარი, კურთხეული ქართული ყოველთვის ხელს გაუწვდის და თავის ლხენით დაატკბობს, მაყრულს დაამღერებინებს.

ცხინვალელი.

თეატრი და ხელოვნება

საოპერო მომღერალი ვარდენ ლორთქიფანიძის სადებიუტო წარმოდგენა გაიმართება კვირას, ივნისის 9, თბილისის სახელმწიფო თეატრში. დაიდგმის ცნობილი ოპერა „ფაუსტი“, რომელშიაც ახალგაზდა მომღერალი შეასრულებს მეფისტოფელის პარტიას. ვარდენ ლორთქიფანიძე დღემდე ცნობილი იყო, როგორც ნიჭიერი მომღერალი სხვადასხვა კონცერტებში. დღეიდან იგი მოგვეცდინება, როგორც საოპერო მსახიობ-მომღერალი. ქართული ოპერის აღორძინება-განვითარების საქმე მოითხოვს მომღერალთა დასის შექმნას. ამიტომ იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ქართველი საზოგადოება გულმხურვალედ მოეკიდება ჩვენი საოპერო დარგის ერთ ნიჭიერ და მუყაითა მუშაკთაგანის—ვ. ლორთქიფანიძის დებიუტს.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქალაქ თბილისის კომიტეტის

ბიურო იმყოფება მთავარ კომიტეტის ბინაზე (სახალხის ქ., № 5, ტელ. 15—73).

ბიურო დღეა ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

თბილისში მცხოვრებ პარტიის წევრებს ევალებათ მიიღონ სათანადო საუბნო ორგანიზაციებისაგან საწევრო ბილეთები, ურომლისოდაც პარტიულ კრებაზე დასწრება აეკრძალებათ.

ორგანიზაციის გამგისაგან

ქ. თბილისის კომიტეტის დადგენილებით მოხდა პარტიულ საქმის რეგორგანიზაცია ქალაქში. ნაცვლად წინანდელის დანაწილებისა უბნებად, რომელიც დღეიდან მოსპობილად ითვლება, ქ. თბილისი დანაწილებულია ოთხ რაიონად სახელდობრ:

I რაიონი—მტკვრის ზევითა მხარე საბურთალოდან და ვაკედან დაწყებული მოსკოვის ქუჩამდე და ვერის დაღმართამდე.

II რაიონი—მტკვრის ზევითა მხარის დანარჩენი ნაწილი—მთაწმინდა, სოლოლაკი და სხვ.

III რაიონი—მტკვრის ქვეითა მხარე ვორონცოვის ძეგლიდან მოკიდებული დიდუბემდე და ნაძალადევამდე.

IV რაიონი—მტკვრის ქვეითა მხარე ვორონცოვის ძეგლიდან ორთაჭალამდე.

თბილისის მცხოვრებ პარტიის წევრებს ევალებათ დაუყოვნებლივ მიიღონ სათანადო სარაიონო კომიტეტისაგან საწევრო ბილეთები, ურომლისოდაც პარტიულ კრებებზე დასწრება აეკრძალებათ.

თბილისის კომიტეტის ბიურო იმყოფება მთავარ კომიტეტის ბინაზე, (სახალხის ქუჩა, № 5, ტელეფ. 15—73).

ბიურო ღიაა ყოველ დღე, 10—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

ქართული ოპერეტა

არტისტული თეატრი

ხუთშაბათს 6 ივნისს 1918 წელს

გენეფსი ი. რევაზიშვილისა

წარმოდგენილი იქნება მეორეთ ცნობილი ახალი აზიური ოპერეტა გაჯიბეგოვისა

მაშტი იბადი

(ანუ ეს არ იყოს ის იყოს)

თარგმანი ი. გიგოშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი: მ. გიგოშვილი, ვ. მარგველაშვილი. ბ-ნი: ი. რევაზიშვილი, მ. ჯანოევი, ნ. ჩაგუნავა, ნ. მირველოვი და სხვანი.

დირიჟორი სიმონა. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

(2—1640—1) გამგე ნ. ჩაგუნავა

თანახმად პროფესიონალურ კავშირის დადგენილებისა

1. სასტუმროებში, სასადილოებში და რესტორანებში ყოველივე შეკვეთილ სასმელ-საჭმელზედ გადახდილი უნდა იყვეს ფული შეკვეთისათანავე.

2. სასტუმროებში და მორთულ ოთახებში ოთახის ფასი უნდა იყვეს გადახდილი ყოველივე სამი დღისა წინათვე. 3—1642—1

საქართველოს ეროვ.-დემოკ. პარტიის ქ. თბილისს მეორე რაიონის

კანცელარია მოთავსებულია „საქართველოს“ რედაქციაში. ახალ წევრთა ჩაწერა, საწევრო გადასახადის და ლიტურ შემოსავლის მიღება, შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდის და საღამოს 6—8 საათამდის. 7—4

იუიდეგა პირველი ხარისხის

რესტორანი

თავის მორთულობით. მოხერხებულს ადგილზედ. ცნობების მიღება შეიძლება ი. კ. რაზმაძესთან 11—2 საათამდე დღისით და 5—8 საათამდე საღამოთი. თეატრის ქუჩა № 4—სასტუმროების პატრონთა ბიურო. 3—1638—3

სამკურნალო

სამხედრო სპეციალისტ-ექიმების—გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

დიდ ვანქის ქუჩა № 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად, ტელ. № 481.

ექიმი ასპიზო